

แบบการเสนอผลงาน

(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นายพัชระ ทรัพย์เจริญ

ตำแหน่งปัจจุบัน ..นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ส่วนควบคุมและปฏิบัติการไฟฟ้า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ สาขาเพชรบุรี และหัวหน้าสถานีควบคุมไฟฟ้าหุบกะพง อีกหน้าที่หนึ่ง

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง บริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธารในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ให้ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์ และให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ กันยายน ๒๕๖๗ – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมไฟฟ้า

๓. แนวนโยบายของรัฐที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม

๔. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของชุมชนและพื้นที่

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้มีการดำเนินการในการสร้างเครือข่ายในรูปแบบอาสาสมัคร และเข้าร่วมในการช่วยเหลือหน่วยงานของกรม ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ด้านการจัดการต้นน้ำ ด้านการฟื้นฟู ด้านสัตว์ป่า ด้านการส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี ๒๕๕๔ ได้มีการรวมเครือข่ายทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับกรมอุทยานฯ ให้มาเป็นเครือข่ายเดียวกัน ภายใต้ชื่อ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม”

พื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง มีพื้นที่ประมาณ ๖๐,๐๐๐ ไร่ อยู่ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีประสบปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบเก็บหาของป่า อีกทั้งสภาพอากาศแห้งแล้งทำให้ง่ายต่อการเกิดไฟป่า ประกอบด้วยประชาชนรายรอบพื้นที่ปลูกป่ายังมีสภาพการครองชีพที่ไม่มีศักยภาพในการร่วมมือกันในการควบคุมไฟป่าเท่าที่ควร โดยสาเหตุของปัญหานั้นส่วนใหญ่เกิดจากคน เช่น การจุดไฟเพื่อหาของป่า ล่าสัตว์ แล้วส่งผลให้เกิดการลุกลามจนไม่สามารถควบคุมได้ อีกทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมไฟป่า ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีเพียง ๑ หน่วยงานในพื้นที่บริเวณนั้น และไม่ได้รับผิดชอบพื้นที่เดียว ซึ่งกำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานดับไฟป่า ถือว่ามีไม่เพียงพอสำหรับการเข้าปฏิบัติงานดับไฟป่าทุกครั้งที่เกิดไฟป่าขึ้นอย่างรุนแรง จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนการควบคุมไฟป่าต่อไป

ดังนั้น แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าให้ได้สัมฤทธิ์ผลจึงควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชนในการมีส่วนร่วม ช่วยกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ และมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเพื่อให้คงอยู่ตลอดไป เพราะฉะนั้นการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟป่าในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการควบคุมไฟป่าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

๑. เอกสาร ข้อมูลและแผนที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและหลักการแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับโครงการฯ และวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่า

ตอนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมไฟป่า

๓. เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรม SPSS for windows

วิธีการ

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น สัมภาษณ์เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง จำนวน ๑๐ เครือข่าย เครือข่ายละ ๒๐ คน รวมจำนวนเครือข่ายทุกกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๒๐๐ คน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่า

๒. การสร้างแบบสัมภาษณ์

๒.๑ จัดทำแบบสัมภาษณ์ได้จากการศึกษา เอกสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๒ นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทำการทดสอบ (pretest) กับเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในหมู่บ้านท้องที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๒๐๐ ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

๒.๓ นำ แบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการทดสอบนี้มาปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล จนได้ค่าความเชื่อมั่น = ๐.๙๕

๓. การสุ่มตัวอย่าง

๓.๑ จำนวนเครือข่ายในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยกำหนดให้เครือข่ายตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนทั้งหมดของเครือข่ายการแก้ไขไฟฟ้าและหมอกควัน โดยใช้สูตรที่ให้โอกาสหน่วยตัวอย่างได้ถูกเลือกเท่าๆ กัน สูตรที่เหมาะสม คือ

Yamane (๑๙๗๓) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนสมาชิกเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน รวมกัน

n = จำนวนตัวอย่างสมาชิกเครือข่ายที่ต้องการทราบ

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนดไว้ = ๐.๐๕

กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๐.๐๕ หมายความว่า การสุ่มตัวอย่างเครือข่าย ๑๐๐ ครั้ง มีโอกาสถูกต้องจำนวน ๙๕ ครั้ง จำนวนสมาชิกเครือข่ายตัวอย่างที่คำนวณได้จากสูตรเท่ากับ ๒๐๐ คน

๓.๒ การคำนวณตัวอย่างในแต่ละเครือข่ายจากเครือข่ายทั้งสิ้น ๑๐ เครือข่าย จำนวน ๔๐๐ คน โดยใช้สูตรการกระจายตามสัดส่วน (สุงภษ, ๒๕๒๖) ดังนี้

$$n_i = n \frac{N_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนสมาชิกตัวอย่างในเครือข่าย i

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ มีจำนวน ๒๐๐ คน

N_i = จำนวนสมาชิกของเครือข่าย i มีจำนวน ๔๐ คน

N = จำนวนสมาชิกทั้งหมดของทุกเครือข่าย มีจำนวน ๔๐๐ คน

i = เครือข่ายที่ ๑, ๒, ๓, ๔,...๑๐

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทำ การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเสนอในรูปของตารางในส่วนของการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ตัวแปร จะใช้วิธี Chi-square

เป้าหมายของงาน

๑. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง

๒. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

การศึกษาเรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคม ระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าในพื้นที่ โดยทำการสุ่มเครือข่ายากลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ เครือข่าย จำนวน ๒๐๐ คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนาใช้ระเบียบทางสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด การวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าโคสแควร์ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

๑. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคม

เครือข่ายฯ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๕ เป็นเพศหญิง เครือข่ายฯ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ส่วนมากพบว่า มีสถานภาพทางครอบครัว โสด คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ มีระดับการศึกษาจบภาคบังคับ (ป.๖) หรือต่ำกว่า ร้อยละ ๓๖.๕๐ ภูมิลำเนาเดิม ส่วนใหญ่อยู่ภูมิลำเนาเดิม คิดเป็นร้อยละ ๗๐ เครือข่ายฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพการทำงาน เป็นนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๓๒ เครือข่ายฯ ที่ศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยฝึกอบรมหรือดูงานด้านไฟฟ้า ร้อยละ ๕๒.๕

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า

จากการศึกษาพบว่า เครือข่ายฯ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับมาก คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๓๕.๑ ส่วนเครือข่ายฯ ที่เคยมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าในระดับปานกลาง คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๒๔.๕๖ เคยมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๑๕.๙๖ และ ไม่เคยมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๒๔.๔๘

๓. ปัญหาอุปสรรคตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมไฟฟ้า

ปรากฏว่า ปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้เครือข่ายฯ ไม่สามารถเข้าร่วมในการควบคุมไฟฟ้าส่วนใหญ่มาจากการมีสุขภาพไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๐ รองลงมาคือ มีภาระในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐ ขาดการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ มีภาระทางครอบครัวมาก ทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๐ ขาดการประชาสัมพันธ์จากผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๐ และมีปัญหาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้า ทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - Square) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ค่าความเป็นอิสระเท่ากับ ๑ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา สถานภาพการทำงาน และการเคยได้รับการฝึกอบรมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน และปัจจัยที่ไม่มีผลกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ สถานภาพในครอบครัว

เชิงคุณภาพ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง ได้ตอบสนองแนวคิดของ แผนปฏิบัติราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแผนงาน ยุทธศาสตร์สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ พันธุ์ และป้องกันการทำลาย โครงการที่ ๑ โครงการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาไฟฟ้า และโครงการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปประกอบการวางแผนการดำเนินการในด้านการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาและยกระดับศักยภาพเครือข่ายฯ และการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรงต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การดำเนินการเก็บข้อมูล พุดคุย/รับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ ไม่ค่อยพบชาวบ้านในการที่จะให้ข้อมูล จะต้องมีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเวลาเย็นถึงหัวค่ำ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนมากจะออกไปทำงานตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น จึงจะกลับเข้าบ้าน หรือต้องไปเก็บข้อมูลในวันที่มีการประชุมหมู่บ้าน.

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรง ในด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม เช่น การเตรียมการดับไฟฟ้าและการตรวจหาและดับไฟฟ้า ซึ่งไม่รู้ช่องทางในการเข้าร่วมการดับไฟ และด้านการติดตามและประเมินผล ราษฎรมีปัญหาในการเข้าร่วมการติดตามประเมินผลการดำเนินการที่ทำไปแล้ว เนื่องจากขาดความรู้ และปัญหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับไฟฟ้า ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม เป็นต้น

๙. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่เตรียมการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ้านโรงทั้งหมดมีส่วนร่วมกับการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ แต่ในการดับไฟป่าที่เกิดขึ้นจริงนั้น กลับมีสมาชิกเครือข่ายไม่มากในการดับไฟอันเนื่องมาจากการเดินทางที่ลำบาก และภารกิจหน้าที่ในการทำงาน และส่วนใหญ่เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชายน่าจะเนื่องมาจากต้องอยู่เฝ้าบ้านเฝ้าพื้นที่เกษตรกรรม ในขณะที่ผู้ชายส่วนใหญ่นั้นออกไปประกอบอาชีพที่อื่น และยังพบว่า การเคยได้รับการฝึกอบรมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่า เพราะค่า ไคสแควร์ = 34.70 sig = 0.43 ซึ่งสูงกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นั่นคือ การเคยได้รับการฝึกอบรมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่า ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสามารถสรุปได้ว่าการเคยได้รับการฝึกอบรมหรือไม่ได้รับการฝึกอบรมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่าแตกต่างกันในระดับมากที่สุด จึงควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ และส่งเสริมให้ราษฎร ได้มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.)

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....
.....
.....

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

(๑)สัดส่วนของผลงาน.....%

(๒)สัดส่วนของผลงาน.....%

(๓)สัดส่วนของผลงาน.....%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(...นายพัชระ ทรัพย์เจริญ...)

วันที่.....๒๔../.....กุมภาพันธ์...../..๒๕๖๘.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑) -	-
(๒) -	-
(๓) -	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(นายณพพร ประทุมเหงา)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ สาขาเพชรบุรี

(ตำแหน่ง).....

๒๔ ก.พ. ๒๕๖๘

วันที่...../...../.....

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)

(นายณพพร ประทุมเหงา)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ สาขาเพชรบุรี

(ตำแหน่ง).....

๒๔ ก.พ. ๒๕๖๘

วันที่...../...../.....

ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

๒. ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลการปฏิบัติงาน ระดับต่ำกว่าสำนัก/กอง ๑ ระดับ และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป คือ ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์ หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือรองอธิบดี หรืออธิบดี แล้วแต่กรณี

๓. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A๔

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง แนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ สาขาเพชรบุรี จากการถอดบทเรียน (After Action Review : AAR)

๒. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันของประเทศไทยในปัจจุบัน นับวันจะทวีความรุนแรง มากขึ้นเรื่อย ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการผันแปรของสภาพภูมิอากาศ สาเหตุการเกิดไฟป่ามีที่มาจากที่สลับซับซ้อนมากขึ้น มาจากปัจจัยรบกวนหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสภาพอากาศแปรปรวนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นบ่อยและรุนแรงมากผิดปกติ เกิดจากสภาวะภูมิอากาศโลกที่ร้อนขึ้น และการเพิ่มขึ้นของประชากรซึ่งทำให้ภาคเกษตรกรรมมีการขยายพื้นที่มากขึ้น มีการใช้ไฟฟ้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดโอกาสที่ไฟฟ้าจะลุกลามเข้าพื้นที่ป่าไม่สูงขึ้น อีกทั้งมีความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในแง่มุมของเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ความต้องการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่ามีมากขึ้นด้วย จนเกิดปัญหาสังคมที่ความสลับซับซ้อนเกี่ยวเนื่องกันหลายปัญหา จนทำให้ไฟฟ้ากลายเป็นปัจจัยรบกวนสมดุลระบบนิเวศอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบต่อ มนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากสถิติการเกิดไฟป่าที่ผ่านมาพบว่าเกิดมาจากการกระทำของมนุษย์แทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการกระทำโดยประมาท หรือจงใจทำให้เกิดก็ตาม ผลของไฟป่าดังกล่าวได้ส่งผลกระทบตามมามากมาย ที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ถูกไฟเผาไหม้ สัตว์ป่าล้มตาย และไร่ที่อยู่อาศัย ต้นไม้และกระแทรน เพราะถูกไฟเผาและตายไปในที่สุด เป็นต้น สำหรับผลกระทบที่ตามมาคือคุณภาพของอากาศแยลงมลพิษทางอากาศเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลเสียต่อสุขภาพ เป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ เป็นต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านไฟฟ้าโดยตรง ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหไฟป่ามาเป็นลำดับจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ส่งผลให้สถานการณ์ไฟป่าคลี่คลายลงและได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที จะเห็นได้ชัดจากบริเวณพื้นที่ซึ่งมีหน่วยงานดับไฟป่า (สถานีควบคุมไฟป่า) เข้าไปปฏิบัติงานการเกิดไฟป่าจะมีความรุนแรงน้อยลง ระยะเวลาของการ ลุกลามสั้น ไม่เหมือนในอดีตที่ผ่านมา ที่เราจะเห็นไฟไหม้ป่าติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันในบางแห่งเป็นสัปดาห์และเป็นเดือน

ปัจจุบันการแก้ไขปัญหไฟป่าโดยหน่วยงานภาคราชการเพียงหน่วยงานเดียว คงไม่สามารถทำให้ปัญหา การเกิดไฟป่าลดลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะสาเหตุการเกิดไฟป่านั้น เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหไฟป่าอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อการจัดการและการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหไฟป่า จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนช่วยกันแก้ไขปัญหในรูปแบบของคณะทำงาน โดยร่วมกับชุมชน

“No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม”

การถอดบทเรียน (After Action Review: AAR) โดยหลักการแล้วเป็นการถอดบทเรียนภายหลังการสิ้นสุดกิจกรรม เพื่อช่วยให้การดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปดีขึ้น และลดข้อผิดพลาด การถอดบทเรียนลักษณะนี้จะมีประโยชน์ ถ้าต้องดำเนินกิจกรรมหลาย ๆ ครั้ง และถอดบทเรียนในช่วงแรก ๆ ของการทำงานกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการทำงานในครั้งต่อไป ให้ดีขึ้นและดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

AAR เป็นเครื่องมือถอดบทเรียน หรือองค์ความรู้ เป็นการรวบรวมบทเรียนที่ได้จากการปฏิบัติ บางคนเรียกว่าเครื่องมือวิเคราะห์หลังปฏิบัติ การทบทวนหลังปฏิบัติงาน การทบทวนหลังทำกิจกรรม เป็นต้น การกระทำ AAR นั้น สามารถดำเนินการได้ไม่ว่าการปฏิบัตินั้น ๆ จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะการทำ AAR มีเป้าหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัตินั้น ๆ เพื่อให้สามารถทำได้ดีขึ้นในครั้งต่อไป การทำ AAR จะอยู่ในส่วนหนึ่งของวงจรแห่งการวางแผนการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติและการทบทวน

โดย AAR จะเป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อค้นหาคนที่ทำผิดพลาด ไม่ใช่การกล่าวโทษใครทั้งสิ้น แต่เป็นการทบทวนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นอีก ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว โดยที่ผู้ทบทวนจะต้องทราบถึง เป้าหมายหรือสิ่งที่ตั้งเป้าไว้ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่บรรลุ เป็นการทบทวนการทำงานการปฏิบัติงานของตนเองโดยยังไม่ต้องไปทบทวน หรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ส่วนใหญ่มักจะทำงานเป็นกลุ่มโดยมีประธานอำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้นำทีม (Team Leader) เป็นผู้ผลักดัน อาจจะทำเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่อง หรือทำเฉพาะภารกิจหลักๆ ในแต่ละครั้งก็ได้วิธีการนี้จะทำให้ทีมงานได้มีโอกาสในการทบทวนพฤติกรรม การทำงานของตนเองในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ช่วยให้ทีมงานได้เข้าใจเนื้องานมากขึ้นและเรียนรู้จากประสบการณ์นั้น ๆ การที่ทีมงานได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะช่วยให้พัฒนาสมรรถนะการทำงานให้ดีขึ้น ทั้งนี้ประธานอำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้นำทีม (Team Leader) นั้นมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของ AAR เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะต้องมีความสามารถที่จะสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บรรยากาศของความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บรรยากาศของความเป็นทีมงานที่ทำงานเป็นทีม โดยกำหนดให้มีผู้บันทึกเนื้อหาสาระ (เลขานุการ) ที่ได้จากการทำกิจกรรม ถอดบทเรียน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

แนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีดังนี้

๑. การบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่า ควรมั่งบประมาณสนับสนุน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและต้องมีแผนร่วมกับชุมชนทุกพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่เผาป่าเองประมาณ และการดำเนินการต้องกำหนดขอบเขตวิธีการและช่วงเวลาให้ชัดเจน

๒. ควรให้มีการประสานนโยบายของจังหวัดเพชรบุรี และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อสร้างความเข้าใจและหาทางออกร่วมกัน

๓. ควรมีการกำหนดเป้าหมายในการชิงเก็บให้ทั่วถึงทุกป่า และทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ป่า โดยให้ร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนโดยงบประมาณควรลงสู่หน่วยงานและชุมชน โดยตรง

๔. ควรมั่งบประมาณสนับสนุนเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน

๕. จัดงบประมาณสนับสนุนด้านยานพาหนะ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ด้านการควบคุมไฟฟ้า ได้แก่ โดรน (Drone) พร้อมกล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ป้องกันการเกิดไฟฟ้า และชี้เป้าหาทิศทาง และเส้นทางการเกิดไฟฟ้า รวมทั้งกล้องดักถ่ายภาพ (Camera Trap) เพื่อใช้เป็นหลักฐานดำเนินคดีแก่บุคคลที่เข้าไปลักลอบจุดไฟเผาป่า

๖. การประชาสัมพันธ์ควรให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสร้างการรับรู้และเข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นต้นเหตุ กลุ่มเสี่ยงที่ทำให้เกิดไฟฟ้า รวมทั้งจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่พูดและเข้าใจภาษาชาติพันธุ์ได้ เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้อง และไม่เกิดความเข้าใจผิดและคลาดเคลื่อน

๗. หน่วยงานในพื้นที่ควรสนับสนุนให้มีแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในระดับหมู่บ้าน ตำบล ทุกพื้นที่ ทั้งด้านกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์และยานพาหนะ แผนการลาดตระเวนตรวจหาไฟ และดับไฟฟ้า การติดต่อสื่อสารและอื่น ๆ ให้เกิดความชัดเจน และเป็นรูปธรรม

๘. ควรมีงบประมาณด้านการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตเสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า เพื่อแก้ไขปัญหากำลังเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอในการดูแลรับผิดชอบพื้นที่

๙. โครงการ ชิงเก็บ ลดเผา ควรมีงบประมาณกระจายการเก็บใบไม้ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มป่า ทุกหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์สามารถนำมาสร้างเป็นรายได้ให้กับชุมชน เพื่อเพิ่มแรงจูงใจ

๑๐. ควรมีการจัดฝึกอบรมด้านความรู้พื้นฐาน และทักษะการควบคุมไฟฟ้าอย่างเข้มข้น และเป็นระบบให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่มาร่วมเป็นกำลังพลในการช่วยดับไฟฟ้า โดยมีการขึ้นบัญชีเป็นกำลังพลผู้สนับสนุนการดับไฟฟ้า และมีประกันชีวิตเพื่อเป็นสวัสดิการ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑ การบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้ามียุทธศาสตร์ที่มากขึ้นโดยความร่วมมือจากชุมชนในพื้นที่และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

๒ ประชาชนเกิดการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาของไฟฟ้าและหมอกควัน เกิดความร่วมมือในการป้องกันไฟฟ้าในพื้นที่

๓ ลดปัญหาการเกิดไฟฟ้า ทำให้พื้นที่เผาไหม้ลดลง จุดความร้อนลดลง ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) มีค่าไม่เกินมาตรฐาน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. สามารถบริหารจัดการเชื้อเพลิงได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. ประชาชนในพื้นที่เกิดการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาของไฟฟ้าและหมอกควัน เกิดความร่วมมือในการป้องกันไฟฟ้าในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๓. จำนวนครั้งที่เกิดไฟฟ้า จำนวนพื้นที่เผาไหม้ จำนวนการเกิดจุดความร้อน และจำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เกินมาตรฐาน ลดลงจากปีที่ผ่านมา

(ลงชื่อ)

(...นายพัชระ ทรัพย์เจริญ...)

วันที่.....๒๔...../.....กุมภาพันธ์...../.....๒๕๖๔.....

ผู้ขอประเมิน